

De ogen van de muskusos

De ogen van de muskusos

Paul De Marez

2018

Beefcake Publishing

Ter bescherming van de privacy werden sommige persoonsnamen en plaatsaanduidingen in dit tochtboek gewijzigd.

Met dank aan Hilde, Katy, Maarten, Ria en Sebastien voor het kritisch nalezen van de eerste versie en het inspirerend duwtje in de rug. Bijzondere dank aan Katy voor het taaladvies en het grondig correctiewerk en aan Gilda voor de steun en het geduld.

Wandelen is een trage manier om je door tijd en ruimte te laten betoveren.

Heel even daal je af en heb je voeling met je diepste wezen.

David Le Breton – *Ode aan het wandelen*

Een oude grijze wagen steekt mij langzaam voorbij op de zanderige weg. Even verder houdt die halt in de berm. Een jonge gast stapt uit en wacht mij op.

“Ik heb je gisteravond het marktplein zien kruisen en nu zag ik je plots in de verte de steenweg oversteken. Je intrigeert me. Wat ben je aan het doen?”

Het duurt niet lang voor we naast elkaar in de berm zitten, een bakje plukverse aardbeien tussen ons in. Het fascineert de jonge man dat ik al veertig dagen op stap ben. Maar een pelgrimstocht naar het graf van een heilige in het Hoge Noorden vindt hij toch wat bizar.

“Geloof jij dan in God?”

Alleen op stap in de wijde wereld, daar droomt hij van.

“Ik wil gewoon de wereld verkennen, met al mijn hebben en houden op mijn rug, zoals jij. Wat moet ik als jonge mens anders doen in dit leven? Stompzinnig werk doen, wat geld verdienen, waarom? Om mijn moeder te plezieren? Om veel idiote dingen te kopen? Om te kunnen trouwen en kinderen krijgen? En dan?”

Landlopen in alle vrijheid, dat zou ik willen, geen bestemming, de wereld afreizen. Soms wat werken en dan weer verder. Nee, niet profiteren van het leven zoals mijn vrienden zeggen, maar gewoon leven, echt leven. Heb je de film *Into the Wild* gezien?”

Ik knik.

Oma's aardbeien smaken heerlijk.

“En ja, misschien af en toe wat blijven hangen bij een meisje. Wat heeft het leven anders voor zin? Ik wil voelen dat ik leef. Wat moet ik anders doen? Een bank overvallen? Iemand vermoorden? Mij tot God bekeren? Naar Syrië vertrekken?”

Ik zit versteld te luisteren, vraag naar zijn oma, smul verbouwereerd van haar aardbeien. Ook de wagen is van haar.

“Kijk wat er in de wereld gebeurt. Daar moet ik toch niet in meedraaien? Wat vind jij, oude man, wat is de zin van het leven?”

De vraag overvalt mij, maakt mij sprakeloos daar op die berm tussen de pissebloemen. Het komt zelfs niet bij mij op om de jongeman zijn naam te vragen, noch om de mijne te zeggen. We zijn een half leven en een taalkloof van elkaar verwijderd. Maar toch, we begrijpen elkaar, ook op momenten dat we elkaar niet begrijpen. Het is alsof onze zielen in gesprek zijn.

Veertig dagen eerder

De zegen van Broeder Isidoor

“Geloof jij dan in God?” vraagt Thomas nieuwsgierig tussen twee happen stoverij door. We zitten met ons drieën rond de oude eiken tafel. Ik ben die dag, met staf en rugzak vol/zonder verwachtingen, tot het huis van Stiene en Thomas gewandeld en staar nu naar het vuur in de houtkachel. Een stokoude, goudbruine labrador dut aan mijn voeten. In de hoek knippert een laptop naast een kleine, in het oog springende jukebox uit retrotijden. Die paasmaandagmorgen, in de prille lente van 2016, ben ik op tocht vertrokken, met de zegen van Broeder Isidoor. Pater Jules van de passionisten maakte er geen heisa over.

“Mag ik het hier doen in de spreekkamer, of wil je – samenzwerende glimlach – wat show in de grafkapel?” Neen dus. Ook de stola bleef in de lade, ik kwam namelijk niet biechten. Ik kreeg de zegen van de Lieve-Heer en de zalige Broeder Isidoor voor een heilzame tocht naar het Noorden.

“Maak je maar geen zorgen over de volgende dagen, kijk wat de Bijbel zegt over de vogels in de lucht en de lelies op het veld.”

De oude pater fronste even zijn wenkbrauwen.

“Laat er geen woede in je hart zijn, lieve man.”

Broeder Isidoor kon dit even later enkel stilzwijgend bevestigen vanuit zijn indrukwekkende marmeren graf. Hij drukte mij op het hart om in vrede en onbevanging op weg te gaan, vol verwondering over de schepping en vertrouwend op de goddelijke voorzienigheid, zoals hij zelf altijd gedaan had.

In de late namiddag was ik bij het huisje van Stiene, daar aan de voet van de Kluisberg. De deur stond wagenwijd open maar er kwam geen antwoord op mijn ‘hallo’-geroep. Dus installeerde ik mij op de dorpel naast de pas geleverde houtblokken die roken naar bos en gezellige winteravonden.

De week ervoor zat ik nog op het straatterrasje van ’t Vergeten Woord, te nippen aan mijn Goedendag onder een schuchter zonnetje. René, huiskater en conciërge van het Kortrijkse praatcafé, zat in hoogsteigen persoon op mijn schoot te spinnen. Marie – zwart haar en indringende bruine zigeunerogen – sloot het leuke winkeltje aan de overkant en kwam even bij me zitten.

“Je gaat op tocht? En waar slaap je dan? Ik ben jaloers. Kom gerust bij mij slapen, ik heb een logeerkamer met uitzicht op de Kluisberg. Oei, volgende maandag? Dan ben ik niet thuis, maar geen probleem, de sleutel van de achterdeur ligt altijd onder de grote bloempot. Installeer je maar in de schoonste kamer, niet die rommelige, da’s mijn slaapkamer. Er zal nog wat te eten liggen in de koelkast en ik heb een speciaal biertje in de kelder.”

En dan, daags voor mijn vertrek, een onverwacht telefoontje van Marie.

“Mijn dochter Stiene zegt mij: je gaat die man dat toch niet aandoen, daar in een leeg huis in zijn eentje! Laat hem maar bij mij komen, het is trouwens op zijn weg naar Peetje en Meetje.”

“Geloof jij dan in God?” vraagt Thomas nieuwsgierig tussen twee happen stoverij door. Toch geen stomme vraag aan iemand die ’s morgens te voet van bij het graf van Broeder Isidoor in *Toontjes kerke* vertrokken is, over een oude spoorwegbedding en veldwegen, naar de *Blindekapel*, verloren in het golvende landschap van Heestert. De patatten van Heestert zijn de allerbeste, zo heb ik als kleine jongen van mijn vader-boer geleerd. Midden in die aardappelvelden loopt een klein voetwegje naar de kapel, miniem en verscholen achter een hoge beukenhaag. Aan de horizon doemen twee enorme schoorstenen en een koeltoren op. Volgens specialisten in de materie loopt een lange energetische *leylijn* door de *Blindekapel*, naar Peetje en Meetje op de Kluisberg en verder naar de Sint-Hermescrypte in Ronse.

Ik wist niet goed wat te denken over die mystieke energiebanen, maar ik kon niet naast de hoogspanningslijn kijken die recht naar de centrale van Ruien en de Kluisberg voer.

Het kapelletje oogde mooi wit en sereen. Een groot heilig hart troonde boven de gesloten deur met tralievenster, tussen de muren met witte lovertakken. Naast de deur stond een uitnodigend wit rustbankje. Blikkend tussen de roestige spijltjes zag ik een paar stoelen, een stoffig altaar en twee levensgrote beelden van Maria en Jozef. Ja, ook Jozef. De *Blindekapel* is een vergeten bedevaartsoord waar Onze-Lieve-Vrouw aangeroepen werd voor oog-, hoofd- of hartenpijn. Sommige bronnen wijzen op funderingen van een Romeinse tempel en er doen ook legendes de ronde. De kapel zou deel uitgemaakt

hebben van een oud klooster dat in zijn geheel in de grond is verzonken. En wie op kerstnacht zijn oor tegen de aarde legt, kan nog de klokken horen luiden.

Er heerste die middag een complete stilte die even verstoord werd door het verre geluid van een tractor. Knabbelend op een sappige appel onderging ik de kracht van dit merkwaardige oord. Ik genoot van de rust in volle overgave aan wat komen zou.

De lekkere Vlaamse stoverij wordt gevolgd door appels uit eigen tuin en de vaststelling van Thomas en Stiene dat God, Kerk en Bijbel aan hen niet besteed zijn. “Men heeft ons in het verleden genoeg wijsgemaakt. Daarbij, kijk wat er nu in naam van God allemaal gebeurt.”

Stiene houdt het liever bij haar creatief winkeltje in de stad. Ze staat op om haar oude paard te verzorgen. Ik krijg een zacht bed op een zolderkamer vol computeronderdelen, snoeren, klemmen en chips. Op mijn eerste stapavond vind ik moeilijk de slaap. Die andere eerste nachten rollen in gedachten aan me voorbij: warm ontvangen bij de gastvrije verre neef; wakker gestompt door de vuist van een passerend fuifbeest op mijn daklozenbank bij de rivier; in een stapelbed met een vitaminekuur na een ernstig dipje; met vrienden op vochtige matrassen tussen de muizen in een verlaten hoeve. Telkens was het de start van een zalige tocht.

Nu lig ik in een gastvrij bed, deze maal op een weg naar het Noorden. Ik hoop dat toeval en een zoekend oog voor het andere, voor spiritualiteit en zingeving, me zullen leiden. En ik verwacht er mijn kwaadheid kwijt te raken.

*

Ik loop door het land van Stijn Streuvels, in de voetsporen van Blomme, Hutsebolle en Fliepo. Flirtend met de taalgrens kom ik aan het Hellegat op de top van de Kluisberg. In oude tijden dacht men dat er in het Kluisbos ingangen waren die naar het midden der aarde voerden.

Stiene had mij 's morgens bij de boterhammen met confituur verteld dat ik probleemloos Peetje en Meetje zou vinden. Ik moet een verkeerd wegje genomen hebben, want ik ben al bij de toren en de

wandelboom. Een hilarische zoektocht volgt. Een oude dame, die haar dagelijkse ochtendwandeling met haar hondje maakt, wijst mij een pad. Ik stijg en daal, zie bomen, struiken, varens, maar geen dolmen. Een boomzaag verscheurt de stilte. De twee gekleurde mannen blikken mij confuus aan als ik hen vraag naar Peetje en Meetje. Ze doen hun best in een gebrekkig taaltje. “Peut-être over there.” Ik passeer opnieuw de wandelboom, dwaal vruchteloos zoekend rond tot de dame met het hondje mij weer op het juiste pad zet. En dan, na een uur klimmen en dalen, kringetjes lopend en niet meer genietend van de prachtige natuur, sta ik plots bij de oudste bewoners van het Kluisbos: de twee megalieten met deksteen. Op de zitbank lees ik “*Al eeuwen houden Peetje en Meetje hier de wacht*”. Volgens esoterici sta ik in een sterk energetisch veld, maar ik merk er weinig van, of ik ben al te moe. Archeologische vondsten op de historische getuigenheuvel wijzen wel op menselijke aanwezigheid in voorhistorische tijden. En vanaf de top zouden de bosgeuzen, die zich hier schuilhielden, het volk hebben toegesproken om hen tot het protestantisme te bekeren, zonder veel resultaat. Het is een bijzondere plek met een verborgen geschiedenis.

Rustend op de zitbank zie ik de duizendjarige megalieten en de vroege anemonen tussen de bottende bomen. Mijn gedachten zijn bij de bosgeuzen in de jaren 1500. Wat is dat toch met die eeuwige strijd voor het ware geloof? Daar waar ik heen wil, had de nieuwe koning vijfhonderd jaar eerder al zijn landgenoten met zwaard en bijl in de hand bekeerd tot die ene ware, christelijke God. Zich tegen het doopsel verzetten was niet erg gezond en religieuze uitingen van wat plots ‘heidendom’ heette, werden krachtig bestreden. En toen de gewelddadige veldheer zelf viel op het slagveld, werd hij al na een jaar, als martelaar van de goddelijke strijd, heiligverklaard. Zijn graf met geneeskrachtige bron werd een populair bedevaartsoord en trok eeuwenlang massa’s pelgrims uit vele landen. Vijf eeuwen later kon Maarten Luther de toenmalige koning begeistere. Weer wisselde het ware geloof. De graftombe en de oude pelgrimsweg verdwenen in de vergeetput van de geschiedenis. En daarnaar ben ik nu op weg.

Een goed uur later hoor ik geroep vanuit café Kwaremont. Een vrouw stormt naar buiten. “Naar Compostela?” Ik laat mij verleiden tot een vroeg aperitief. Het was een goed idee geweest om een jakobsschelp

aan mijn rugzak te bevestigen. De schelp, herkenningsteken voor de tocht naar Santiago, wordt langzamerhand een algemeen pelgrimsymbool. Op mijn schelp heeft Hilde een mooi Olavskruis geschilderd.

Olav, wie? De heilige koning van Noorwegen, duizend jaar geleden? Wie in 's hemelsnaam gaat er nu op pelgrimage van West-Vlaanderen naar Sint-Olav?

“Je moet wel zeer katholiek zijn ofwel compleet zot,” merkt een tooghanger op.

Het zal wel het laatste zijn, antwoord ik met een kwinkslag. Bij een tweede biertje heb ik het met praatvaar Fabiënne over de bijzondere Noorse natuur: fraaie panorama's, eenzame paden en grafheuvels uit de Vikingtijd. En dan is er nog *Norwegian Wood*, de warme song van The Beatles maar bovenal ook mijn lievelingsboek van Murakami.

Er is zowel bewondering als hilariteit aan de toog wanneer ik mijn rugzak en stok opneem en vertrek. Op aanraden van Fabiënne neem ik het wegje bergop, naar Onze-Lieve-Vrouw van den Wittentak, het oude bedevaartsoord dat opgericht werd na een pestepidemie. Het is even klimmen tussen schapen en fermettes tot ik de heuveltop bereik. Rond het kerkje is er een mooie *ommegang*. Binnen zie ik talrijke dankbetuigingen en een grote vitrinekast met tientallen “ex voto's”: vele armen en benen, een hart, enkele hoofden en wassen poppetjes.

*

Die ex voto's waren er niet bij Broeder Isidoor. In de grot naast de Sint-Antoniuserkerk had ik de vorige morgen wel honderden gegraveerde bedankingsplaatjes gezien en tientallen kaarsen voor de Heilige Maagd. Daar zag ik ook de oorspronkelijke grafzerk.

“Rustplaats van de dienaar Gods Broeder Isidoor Passionist, in geur van heiligheid gestorven te Kortrijk den 6 October 1916”.

Binnen in de neogotische passionistenkerk was de passie van Christus overal aanwezig. De voetwassing, het Laatste Avondmaal, de Hof van Olijven, de geseling. In een mooie open grafkapel pronkte de indrukwekkende marmeren sarcofaag van Broeder Isidoor. Een bezoekersboek stond vol smeekbeden en dankwoorden. Vooraan in de kerk was een relikwiekoker met een beentje van de zalige opgesteld. Achteraan

lagen meer profane relikwieën en de steen waarop zijn hoofd gerust had na zijn overlijden.

Als kleine jongen kende ik het passionistenblaadje *Broeder Isidoor* dat maandelijks in onze brievenbus stak. En mijn vader, die nogal kritisch stond tegenover heiligencultus, kwam soms weleens bij Broeder Isidoor in Kortrijk bidden.

Isidoor De Loor werd geboren op 18 april 1881 in een eenvoudig, zeer gelovig boerengezin in het Waasland. Als zevenentwintigjarige legde hij de kloostergeloften af bij de Paters Passionisten van Doornik. Vanaf 1912 verbleef hij in het klooster van Kortrijk tot hij er vier jaar later overleed aan kanker en longontsteking. In een boekje, door het secretariaat van Broeder Isidoor uitgegeven, had ik gelezen:

“Broeder Isidoor De Loor leefde vijfendertig jaar en enkele maanden, en stierf. Hij kon bijna niet op de wereld geraken. Bij zijn geboorte moest zijn moeder drie dagen en drie nachten vechten tegen de dood op, voor haar eigen leven en dat van haar kind. Na zijn dood kon hij bijna niet rap genoeg van de wereld af zijn. In een onvoorstelbare eenzaamheid en verlatenheid werd hij begraven. (...) Wat valt er dan eigenlijk over Broeder Isidoor te vertellen? Als we alleen de buitenkant van zijn leven bekijken, kunnen we dat in enkele woorden samenvatten: van de vijfendertig jaar die hij op de wereld doorbracht, leefde hij zesentwintig jaar bij zijn ouders, broer en zuster op een boerderijtje, werkte er en zwoegde er om het huisgezin wat vooruit te helpen en verdween dan tot aan zijn dood in drie verschillende kloosters van zijn congregatie, werd er hovenier, kok, portier, soms voor enkele weken bedelbroeder, en verrichtte er de honderd en een kleine werkjes, die het dagelijks leven ook in een klooster meebrengt. En voor het overige... Er is geen overige. Dat is alles. Alles. Bekeken langs de buitenkant.”

Maar voor de man in de straat was hij al bij leven een heilige. *Broeder Goed*, een bedelbroeder en portier die meer gaf dan kreeg en op woensdag Antoniusbrood uitdeelde. Kort na zijn overlijden ontstond er een verering bij het volk. Algauw werd hij aangeropen voor hulp en genezingen. In 1984 verklaarde paus Johannes Paulus II Broeder Isidoor zalig.

In de gebundelde *Brieven van de Zalige Broeder Isidoor* lees ik, meer dan honderd jaar na hun verzending aan zijn ouders, de gedachten van een jongeman in totale overgave aan de goddelijke voorzienigheid. Maar ik onthoud vooral de eenvoud, het argeloze en de verwondering, op het naïeve af.